

#GOSPODARSTVO U 2018.#

Završetak sage oko Agrokoru, finalizacija natječaja za izgradnju Pelješkog mosta, nastavak pozitivnih gospodarskih trendova, prvo podizanje kreditnog rejtinga u 14 godina, ali i kriza u Uljaniku obilježja su hrvatskog gospodarstva u 2018 godini, smatraju ekonomski stručnjaci.

Završena saga o Agrokoru

Nastavak pozitivnih gospodarskih trendova, završetak sage oko Agrokoru i finalizacija natječaja za Pelješki most obilježili su 2018. godinu, kažu u Hrvatskoj gospodarskoj komori (HGK).

"Godinu 2018. je obilježio završetak sage oko Agrokoru, ali i finalizacija natječaja za izgradnju Pelješkog mosta. No, ono što je puno važnije od pojedinačnih događaja jest da su generalno nastavljeni pozitivni trendovi u gospodarstvu i da nam se ekonomija polako, ali sigurno oporavlja", istaknuli su iz HGK, dodavši da u 2019. očekuju nastavak gospodarskog rasta i ubrzano provođenje reformi.

I dok je u 2017. godini izbila kriza u Agrokoru, poljuljavši gospodarstvo i političku scenu, ove godine postupak izvanredne uprave priveden je kraju.

Naime, vjerovnici tog koncerna postigli su 4. srpnja nagodbu. Za nju su glasovali vjerovnici s 27,08 milijardi kuna tražbina od ukupnog iznosa od 33,75 milijardi kuna, odnosno vjerovnici s 80,2 posto ukupnih tražbina.

Izvanredni povjerenik Agrokoru Fabris Peruško ocijenio je to velikim uspjehom, istaknuvši da se u svega 14 mjeseci, od 10. travnja 2017. do 4. srpnja 2018. riješio prijeteci slom najveće hrvatske kompanije.

Krajem listopada, Visoki trgovački sud u Zagrebu objavio je rješenje kojim je odbio ili odbacio 87 žalbi Agrokorovih vjerovnika vezanih uz rješenje Trgovačkog suda s početka srpnja, a kojim je potvrđena nagodba vjerovnika u postupku izvanredne uprave nad Agrokorom.

Nakon pravomoćnosti rješenja o nagodbi, započela je implementacija nagodbe, s planiranim trajanjem od tri do četiri mjeseca.

Alen Kovač, glavni makroekonomist u Erste banci kaže da je 2018. obilježilo ono što je donošenjem lex Agrokor započelo godinu ranije- Makroekonomski rizik tim je zakonom bio znatno umanjen, a postizanjem nagodbe neizvjesnost je dodatno uklonjena, isitče.

Direktorica Direkcije za ekonomska istraživanja Raiffeisenbank Austria Zrinka Živković-Matijević procjenjuje, pak, da će vjerovnici koji su prihvatili nagodbu ući u vlasništvo te samim time preuzeti odgovornost za poslovanje kompanije.

Iako je zaključenje nagodbe u Agrokoru umanjilo mogućnost nepovoljnog scenarija koji bi imao i negativne makroekonomske učinke, glavni ekonomist OTP banke Zdeslav Šantić napominje da tu i dalje ostaje rizik operativnog restrukturiranja kompanije, odnosno kako će se ono u 2019. godini odraziti i na lance dobavljača, a onda samim tim i na cjelokupno hrvatsko gospodarstvo.

"Ipak, taj je rizik ulaskom u 2019. puno manji nego što je bio kada smo ulazili u ovu godinu", smatra analitičar OTP Banke Hrvatska.

Nastavak pozitivnih gospodarskih i fiskalnih trendova

Hrvatsko gospodarstvo poraslo je u trećem tromjesečju ove godine za 2,8 posto na godišnjoj razini. To je već 17. tromjesečje zaredom kako BDP raste, pri čemu u posljednja tri tromjesečja brže od prosjeka EU, koji iznosi 1,9 posto.

Šantić ocjenjuje da je u makroekonomskom smislu 2018. godina prošla u skladu s očekivanjima, pri čemu su nastavljeni pozitivni gospodarski trendovi, prije svega u smislu rasta BDP-a.

Međutim, detaljniji pogled ukazuje da su i dalje vidljive određene strukturne slabosti hrvatskog gospodarstva, a prije svega uočljive u zaostajanju za ostalim nekadašnjim tranzicijskim gospodarstvima iz regije, sada članicama EU, smatra.

Upozorava i na rekordno nisku stopu nezaposlenosti koja je dosegnuta, što je zanimljivo, nakon završetka turističke sezone, a koja po njemu jasno pokazuje da je nedostatak radne snage jedan od najvažnijih problema cjelokupnog hrvatskog gospodarstva i koji će u budućnosti biti značajnija prepreka ostvarivanju viših stopa rasta BDP-a.

Šantić apostrofita turizam kao najvažniju gospodarsku granu, ne samo zbog utjecaja na kretanje BDP-a već i zbog umanjivanja vanjskih neravnoteža, odnosno utjecaja na platnu bilancu.

Kaže da je činjenica, što je bilo upravo vidljivo i ove godine, da je definitivno smanjen prostor za rast turizma kakav je bio prethodnih godina, a smatra da će se takav trend vrlo vjerojatno nastaviti i iduće godine.

Osim fizičkih ograničenja održanja snažne dinamike rasta turističke sezone, napominje i da je konkurencija puno aktivnija i nemaju više specifičnih problema koji su nama išli na ruku, u smislu nestabilne geopolitičke situacije ili rizika od terorizma.

"Rast u turizmu će se vrlo vjerojatno nastaviti, ali dinamika će biti blaža nego što smo navikli prijašnjih godina", ustvrdio je Šantić.

Kovač, pak, procjenjuje da će gospodarski rast ove godine iznositi 2,8 posto, što je potvrda trenda rasta iz prošle godine. "To suštinski pokazuje da Hrvatska raste nešto više od prosjeka EU, ali zapravo, u smislu neke dinamike rasta, i dalje zaostaje za većinom zemalja srednje Europe, kao neke grupe zemalja s kojima se volimo uspoređivati", napominje Kovač.

Živković Matijević kaže da je 2018. godina donijela nastavak gospodarskog rasta iako nešto sporijom dinamikom, a on se u prvom redu oslanjao na razmjeno snažan rast osobne potrošnje, ili sa strane ponude na djelatnosti vezane uz turizam i trgovinu.

S druge strane, upozorava Živković-Matijević, industrijska proizvodnja bilježi blagi pad

aktivnosti, što naglašava problem konkurentnosti naših poduzeća, a relevantni globalni pokazatelji konkurentnosti i dalje ukazuju ili na stagnaciju ili na pad konkurentnosti.

U 2018. godini kao pozitivnu ocjenjuje razboritu fiskalnu politiku, a smatra da će to rezultirati umjerenim manjkom u državnoj blagajni te daljnjim padom javnog duga u odnosu na BDP.

"S druge strane, rashodna strana proračuna nije ni u ovoj godini doživjela puno promjena, odražavajući još uvijek izostanak reformskih mjera", upozorava.

Na kraju drugog tromjesečja ove godine udio javnog duga u BDP-u iznosio je 76,1 posto, što je njegova najniža razina od 2012. godine, kada je bio na 69,4 posto BDP-a.

Prema posljednjim podacima, na kraju kolovoza javni dug Hrvatske iznosio je 282 milijarde kuna, što je za 0,5 posto ili 1,4 milijarde kuna više nego u istom lanjskom mjesecu. No, gospodarstvo raste brže od duga, pa udjel duga u BDP-u pada

Premda na naplatu stižu jamstva za Uljanik, analitičari očekuju pad udjela javnog duga u BDP-u, na oko 75 posto krajem ove godine.

U proračunu opće države očekuje se ove godine zbog predviđenih rashoda za jamstva Uljaniku deficit od 2,23 milijarde kuna ili od 0,5 posto BDP-a, nakon suficita u 2017. od 0,9 posto BDP-a.

"Da imamo istu situaciju kao prošle godine, mogli bismo već u ovom trenutku konstatirati da će i 2018. proračun opće države završiti s viškom, no s obzirom na okolnosti vezanih za Uljanik grupu, to je u ovom trenutku nemoguće reći", poručio je nedavno ministar financija Zdravko Marić.

Kovač, pak, ističe da su fiskalni trendovi ostali u velikoj mjeri "uredni i povoljni", iako je bilo određene materijalizacije negativnih rizika, prije svega u kontekstu brodogradnje i izdanih jamstava za Uljanik. Usprkos tome, i dalje očekuje da će Hrvatska, i ove godine uspjeti ostvariti blagi proračunski suficit.

Kovač napominje i da trend pada razine javnog duga, kao i onaj urednih javnih financija, a s druge strane i postojanost gospodarskog rasta po "solidnoj i pristojnoj dinamici". imaju pozitivan efekt i na naš trošak zaduživanja, odnosno razinu kamatnih stopa koju plaćamo.

To nailazi i na pozitivne ocjene rejting agencija, a Kovač smatra da je Hrvatska na dobrom putu da slijedeće godine, ako sve ostane pod kontrolom, povрати investicijski rejting.

Kreditni rejting podignut po prvi put od 2004.

Agencija Fitch u siječnju 2018. podigla je rejting Hrvatske s 'BB' na 'BB+', uz stabilne izgleda, što je bilo prvo povećanje kreditnog rejtinga Hrvatske od 2004. godine. Potom su i preostale dvije najveće rejting agencije podigle rejting ili poboljšale izgleda.

Tako sada S&P i Fitch drže hrvatski rejting jedan stupanj ispod investicijske razine, a Moody's dva stupnja ispod. Pritom S&P i Fitch drže izgleda pozitivnima, a Moody's stabilnima.

Sve agencije kao razloge za poboljšanje rejtinga ističu fiskalnu konsolidaciju i nastavak smanjivanja udjela javnog duga u BDP-u, no upozoravaju i na manjak radne snage u mnogim sektorima, što predstavlja ključni izazov za gospodarstvo.

Agencije zamjećuju i pristigle obveze po državnim jamstvima posrnulog brodogradilišta Uljanik. U Fitchu procjenjuju da će te obveze ove godine dosegnuti 0,6 posto BDP-a, a u S&P-u i do 1 posto BDP-a, napomenuvši da točan trošak ovisi o konačnom scenariju i mogućoj finalizaciji brodova koji su u izgradnji.

Kovač kaže da je priča o rejtingu i fiskalnoj politici ove godine Hrvatskoj bila posebno važna, među ostalim, zbog jasnije profilirane želje da postane članica eurozone.

"Taj kontinuitet u svakom slučaju ide u prilog tome i zapravo sugerira da ta naša želja da za početak uđemo u tečajni mehanizam, koji je predvorje eurozone, ima realne šanse da se u slijedećim godinama i ostvari", rekao je Kovač.

Pelješki most - povezivanje južne Dalmacije s ostatkom Hrvatske

Nakon što je u lipnju 2017. EK odobrila financiranje izgradnje Pelješkog mosta, u travnju ove godine potpisan je ugovor za izgradnju mosta kopno-Pelješac s pristupnim cestama, vrijedan 2,08 milijardi kuna (bez PDV-a) između Hrvatskih cesta i kineskog konzorcija China Road and Bridge Corporation, a 85 posto prihvatljivih troškova financira se iz EU sredstava.

Pelješki most bit će visok 55 metara i dug 2,4 kilometara te će imati četiri prometna traka. EU financira i gradnju popratne infrastrukture poput pristupnih cesta, uključujući tunele, mostove i vijadukte te obilaznicu kod grada Stona duljine 8 kilometara i radove na poboljšanju postojeće ceste D414. Očekuje se da će radovi završiti tijekom 2022.

Riječ je o dosad najvrijednijem projektu za koji je Hrvatska povukla novac iz EU fondova, a također i prvi projekt u EU koji će graditi jedna kineska kompanija.

Kovač smatra da će Pelješki most imati utjecaj na rast prvenstveno idućih godina, odnosno kada će trajati sama izgradnja. No, ističe da taj projekt treba gledati u širem kontekstu priče oko europskih fondova.

Ocjenjuje da Hrvatska još uvijek ima neiskorišteni potencijal u smislu doprinosa europskih fondova rastu i gospodarskoj aktivnosti, te kako je to nešto, kada se gleda struktura rasta za iduću godinu, gdje očekuju nešto povoljnije trendove.

"Hrvatska za sada još uvijek ima relativno skromne rezultate u povlačenju novca iz EU fondova, i to sasvim sigurno može biti jedan dodatan faktor koji bi u narednih nekoliko godina mogao osigurati Hrvatskoj nešto veći doprinos rastu", kaže Kovač.

Nova kriza - Uljanik

Kako je ove godine postupno jenjavala kriza u Agrokoru, pomaljala se nova - u brodogradilištima Uljanik grupe.

Vlada je početkom siječnja Uljanik Grupi odobrila državno jamstvo za kreditno zaduženje od 96 milijuna eura, uvjetovavši da Uljanik i Uljanik Brodogradilište provedu povećanje temeljnog kapitala, ulaskom strateškog partnera u Uljanik d.d. te pripreme i pokrenu postupak restrukturiranja zasnovanog na planu restrukturiranja u suradnji sa strateškim partnerom.

Krajem ožujka Uprava i Nadzorni odbor odabrali su Kermas energiju, u vlasništvu Danka Končara, za strateškog partnera u dokapitalizaciji tog brodogradilišta, koji će dovršiti izradu programa restrukturiranja i provesti ga.

Program restrukturiranja trebao je dobiti zeleno svjetsko Bruxellesa, no u listopadu je Europska komisija vratila predloženi program sa 75 primjedbi.

I dok Vlada pokušava stišati nezadovoljstvo pomažući pri isplati plaća radnicima, a u razgovorima je i s novim potencijalnim zainteresiranim strateškim partnerima - ukrajinskim Smart holdingom i talijanskim Ficantierijem, iz brodogradilišta odlaze radnici u potrazi za novim poslom.

Ministar gospodarstva Darko Horvat krajem studenoga izjavio je da je dobio novi koncept "sedmi ili osmi, nacrta programa restrukturiranja" naglasivši da je u njemu participacija strateškog partnera na razini 50 posto, a drugih 50 posto obveza u iznosu od nekih 660 milijuna eura bio bi na državi, no napomenuo je i da nisu sigurni ima li Uljanik u ovom trenutku potentnog strateškog partnera, koji može financijski pratiti dinamiku restrukturiranja.

Sredinom prosinca najavio je da su dva ozbiljna potencijalna strateška partnera izrazila želju za ući u 'data room', napraviti dubinsku analizu stanja brodogradilišta u Rijeci i Puli i obvezali se da vrlo brzo, čak u roku od pet tjedana, mogu izraditi ozbiljnu ponudu.

Živković-Matijević upozorava da se, za razliku od duga Agrokoru koji se u značajnoj mjeri financirao kreditima domaćih banaka i podređenih društava, financiranje brodogradnje zasniva na državnim garancijama, što u slučaju aktivacije jamstava, dovodi do pogoršanja salda općeg proračuna.

"Time se umanjuje fiskalni prostor za druge mjere koje se financiraju iz državnog proračuna, a ujedno utječe i na kretanje javnog duga. Međutim, čak i u takvom scenariju, kretanja proračunskog salda će ostati relativno povoljna, što će uz nastavak projiciranog gospodarskog rasta omogućiti daljnji pad omjera javnog duga u BDP-u", ocjenjuje analitičarka RBA.

Smatra i da će Uljanik biti usredotočen na pronalaženje strateškog partnera, što će po njoj biti zahtijevan i težak proces koji bi u slučaju neuspjeha mogao biti zaključen stečajem kompanije.

"Ovu godinu pozitivno su obilježile porezne promjene koje su podržale rast potrošnje, nastavak fiskalne konsolidacije te opet ukupno dobri rezultati turističkog sektora kao i stabilizacija poslovanja Agrokoru kroz postizanje nagodbe vjerovnika", smatra predsjednica Hrvatske udruge poslodavaca (HUP) Gordana Deranja.

S negativne strane, navodi da su "godinu obilježile kriza Uljanika, nastavak iseljavanja stanovništva i alarmantna situacija s nedostatkom radne snage kao i izostanak reformi".

Nastavak pozitivnih trendova, nagodba u Agrokoru, ali i kriza u Uljaniku

Kategorija: GOSPODARSTVOAžurirano: Ponedjeljak, 17 Prosinac 2018 07:36

Objavljeno: Ponedjeljak, 17 Prosinac 2018 07:36

(Hina)

